

Anton Pujol va ser afusellat a la presó de Girona el 25 d'abril del 1939, després d'un judici sumaríssim. Home d'esquenes i creient en Déu, era molt popular a Castelló d'Empúries tant perquè hi exercia de barber com perquè era fill de l'antiga fonda de Ca l'Anton de la localitat. En el moment de la seva mort, Anton Pujol tenia 35 anys. Estava casat amb Marina Carceller i Pellicer, de 29 anys. El matrimoni tenia tres fills: Josep, Albert i Núria. El 23 d'abril, dos dies abans que l'afusellessin, Anton Pujol va escriure a la seva dona. Ni ell ni ella no sabien que aquella seria l'última carta. Quan Marina Carceller la va rebre, el seu marit ja era mort.

Des d'aquell moment, Marina Carceller va dur sempre a sobre la carta del seu marit. La duia plegada, entre la roba, i a la nit la posava sota el coixí. al llit. Durant més de quaranta anys va repetir cada dia el mateix ritual: al matí agafava la carta i la guardava a la roba; a la nit la treia i la posava sota el coixí. El ritual es va interrompre el passat 27 de juliol, quan Marina Carceller va morir a Castelló.

El seu fill Albert -la petita Núria va morir un mes després que el seu pare, als 9 anys; en Josep moria el 1961, als 31 anys, en un accident- ha volgut conservar aquella carta. De fet, ell mateix la va anar reparant durant els anys amb cinta adhesiva transparent, perquè el paper s'anava fent malbé. Avui, bona part de la carta és il·legible. Però hi ha fragments que sí que s'han conservat, com ara l'ínic en el qual després de la salutació -*Apresiasi esposa-*, Anton Pujol li diu a la seva dona que ha rebut la roba i el menjar que li havia enviat. En altres moments de l'escrit s'evidencien les dures condicions en les quals Anton Pujol va viure els seus últims dies: *hay que tener astucia mujer los momentos son criticos, la boca cerrada (...) debo de decirte con gran pesar mio que estoy juzgado desde el dia 23 del mes pasado las acusaciones que me hicieron los hombres de Falange de Castelló son indecentes...* També expressa més confiança en Déu que en la Justícia, i demana a la seva dona que eduqui els fills en la bondat i la fe. *«Sin más (...) besos de este tu esposo. que mucho te ama»*, es llegeix poc abans de la signatura final de la carta.

A més d'aquesta carta, la família d'Anton Pujol en conserva una altra, enviada el 19 de març des del penal de Figueres, i dedicada especialment a felicitar el seu fill Josep pel seu sant. A la missiva, Pujol intentava donar ànims a la seva dona: *«Yo estoy bien, A.D.G., solo anhele la libertad esto se consigue con la justicia; no sufras por mí, estoy tranquilo, sólo deseo saber cómo estáis vosotros. Cuéntame algo de nuestros tres hijos, y de ti, y de nuestra casa; en fin, poder recibir alguna pequeña carta escrita algunas líneas por nuestros hijos. (...) Todos los días practico el oficio en la barbería de la cárcel. Las manos ya casi las tengo curadas, si tienes algún bote de leche, mándamelo. Un sin fin de besos y abrazos de este tu esposo que mucho os ama y no os olvida»*. Signava: *Antonio Pujol, Figueras, 19 marzo de 1939, III Año Triunfal. Viva Franco. Arriba España. Cárcel del partido de Figueras. 3ª Aglomeración*.

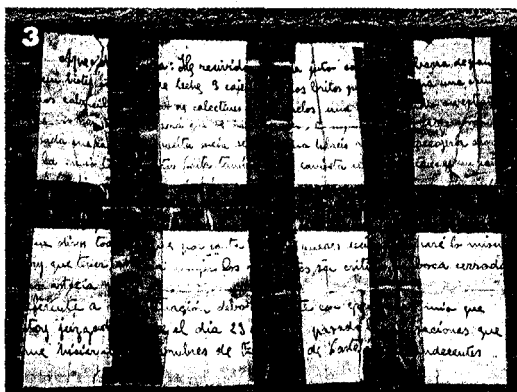
Aquest final d'exaltació franquista era obligatori en la correspondència dels presoners, sotmesa a censura militar, com també s'aprecia en dues postals més que Anton Pujol va enviar a la seva família a Castelló, en una de les quals lamenta no poder assistir a la primera comunió dels seus fills, i demana que li facin ambar, si pot ser, una fotografia de grup presa aquell dia.

La vida en una carta

Una dona de Castelló d'Empúries morta aquest estiu va portar a sobre durant més de 40 anys la carta que li va escriure el seu marit des de la presó de Girona dos dies abans que l'afusellessin.

TEXT: XAVIER ROMERO FOTOGRAFIES: CONXI MOLONS

Sobre aquestes línies, Marina Carceller i Pellicer, morta el passat juliol a Castelló d'Empúries a l'edat de 93 anys.

1 El final de la carta que Anton Pujol va enviar a la seva dona el 23 d'abril de 1939, dos dies abans de ser afusellat.

2 El revers de la carta, reparada amb cinta adhesiva transparent.

3 L'anvers de la carta.

4 Albert Pujol, fill d'Anton Pujol Marina Carceller, mostra la carta del seu pare.